

RESNICA

Uredništvo in uprav-
ništvo:

Ljubljana, Miklošičeva
cesta šte. 6, II. nad-
stropje.

Oglasi po dogovoru.

Izhaja vsako soboto.

Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.

Posamezna šte. 20 h.

Izdajalec resnice ni le oni, ki govori laž mesto resnice, ampak tudi oni, ki resnice prostodušno ne izpove, kadar jo je treba povedati, ali jo ne brani, kadar jo je treba braniti.

Sv. Janez Krizostom.

Polomija.

Slabo se je obrnilo! Zmota nad zmoto, napako nad napako so nakopičili novopečeni voditelji jugoslovanske politike. Sedaj prihajajo neizogibne posledice. Državni zbor je odgoden, ministerski predsednik pl. Seidler pa je v konferenci klubnih načelnikov v petek dne 3. t. m. izjavil, da mora vlada odločno nastopiti zoper gibanje na slovanskem jugu države in da se bo to izvršilo ob času, ko bode državni zbor odgoden. Povdaril je jasno, da utegnejo tozadevne vladne odredbe izzvati razburjenje med našim narodom.

To so tedaj sadovi nezmislne „politike“, izrazajoče se v radikalnih frazah, komedijantskih pozah, „junaških“ radomontadah in hujskarjev pod varstvom imunitete — in v doslednem zanemarjanju vsakterega resnega dela za resnične potrebe ljudstva. Državni zbor izločen v ta namen, da se uvede na našem slovanskem jugu politično izjemno stanje!

Vse zasluge za ta preobrat si je pridobil „Jugoslovanski klub“ ter oni činitelji v naši sredi, ki so mu peli prezgodno nezasluzeno slavo.

Dne 30. maja 1917 je bila podana v poslanski zbornici deklaracija, ki jo je odobral ves narod in ki je tvorila lepo, trdno podlago za resno, pametno in odločno politiko za vresničenje naših narodnih nazorov. Namesto tega so nam nudili kolovodje jugosl. kluba neresno, nespametno, kričavo in naš narod kompromitujočo „taktiko“, namesto

moške politike študentovske „hrulacije“ in nepremišljene hujskarije.

Ni čuda, da je ladija ponesrečila, ko je bilo krmilo v tako nerodnih rokah! —

Namesto da bi ojačali, organizirali in utrjevali svoje postojanke, so „jugoslovanski kolovodje z vzgledno pridnostjo dajali najnevarnejše orožje v roke narodnih nasprotnikov. Namesto sistematičnega, resnega dela za ljudski blagor, so pa prirejali komedijantske dirndaje, otročje „manifestacije“: užitek za pol- ali nedorasle fantine in deklino, za poulično druhanje in za — sovražnike našega naroda. —

Tako je prišlo, kar je v danih razmerah neizogibno moralo priti: polom!

Mi smo svarili — bili smo zato opljuvani in opsovani. „Narodne izdajice“ smo bili, ker smo svarili pred početjem, ki pelje narod v pogin; „nemškutarji“, ker smo zahtevali resno, moško, odločno, pametno in dosledno politiko za realiziranje deklaracije z dne 30. maja 1917!

Danes konstatujemo zgodovinsko krivdo „Jugoslovanskega kluba“.

Ob enem pa obsojamo najostreje izjavo ministerskega predsednika pl. Seidlerja, ki jo je oddal v konferenci načelnikov včeraj teden. Ta izjava pomenja, da se je Seidler postavil brez pridržka na stališče nemških nacionalcev. To je za avstrijsko vlado slabo, zelo slabo, naravnost nerodno. Posledice so nepregledne. Takega stališča avstrijska vlada ne bi smela sprejeti pod nobenim pogojem.

Med avstrijskimi nemškimi nacionalci ste dve glavni struji: sudetska in alpska. Glavna zahteva prvih je upravna samostojnost čeških Nemcev, drugih pa gospodarstvo nad našim narodom. Prvi zahtevi hoče Seidler ugoditi z ustanovitvijo samostojne državne uprave v nemških okrožjih Češke. Glede druge zahteve je oddal važno izjavo, ko je, govoreč o možnosti jugoslovanske države v okviru naše monarhije, izrecno povdaril, da morajo biti iz te države na vsak način izključena tista ozemlja, ki leže na poti do jadranskega morja, tedaj naše slovenske pokrajine. Pot do Adrije! Stara nemškonacionalna pesem, ki ne izraža nič drugega kot da ima Slovenija služiti za večne čase kot cesta za nemška kopita in cesti usuznjena temu namenu. — Vidimo tedaj, da je Seidler sprejel na celi črti, za Sudete kakor za Alpe, nemško-nacionalni program. Državniška modrost bi se pa morala gibati ravno v nasprotni smeri: odstraniti vse vzroke nezadovoljnosti našega naroda, odstraniti očitne krivice, ki se gode zlasti našim bratom na Koroškem in Štajerskem. Pl. Seidler je zašel na slaba pota, na katerih najde najodločnejši odpor vseh Slovencev, brez razlike strank. Nemški režim odklanjamo enkrat za vselej na naših slovenskih tleh! Ne enega Slovenca ni, ki bi drugače mislil.

Za vse skupaj pa so napačili žalostni dnevi... In to je glavna „zasluga“ Jugoslovanskega kluba, da je dosledno silil merodajne kroge v državi v nemško-nacionalni kolobar. Žalibog žanje narod kar so sejali

LISTEK.

Čudne zgodbe in dogodbe.

Piše Janez Obglavljen.

XV.

Strašna skrivnost, ki jo odkriva naslednja zgodba.

Naši prijazni bralci še niso pozabili, da je sedel v zboru modrih mož kot umen in razborit zastopnik ljudskih koristi tudi Čočev Nacek, član opozicije, ki je ponavadi nasprotoval sklepom, ki so jih delali veleučeni njegovi tovariši v zadevah ljudske prehrane. Da je tako samostojno nastopal in kazal pri vsaki priliki svojo lastno glavo, je imelo globlji vzrok, katerega moramo razkriti, da se bodo naše zgodbe popolnoma razumele.

Čočev Nacek je imel namreč strica, ki je bil trden kmet in je umno gospodaril na svojem posestvu, in če je Nacek v mestu kaj potreboval, je vzel cekar ali nahrbtnik, včasih tudi oboje, in je prinašal slastna darila od svojega strica domov, ne zmeneč se mnogo za šrango ali za javne organe, ki so prežali na take nedovoljene korake. Ker

je imel mnogo izkušnje v takih zadevah, je svoj dragoceni plen spravljal veselo na varno in se je srčno veselil, če je pogledal na svoje lepe zaloge krač, masti, prekajenih klobas in drugih neprecenljivih zakladov.

Tudi drugi so tako poskušali, pa se ni nobenemu tako obneslo, kakor Čočevemu Nacku. Če je vse gladovalo, je Nacek vendar zadovoljno gledal v svet, in ko so drugi meščani pri vsakem tehtanju z grozo opazili, da so zopet nekaj kil izgubili, se je Nacek širil okoli pasu in obraz se mu je svetil, kakor bi bil z medom namazan.

Pa tudi Čočev stric Urban je imel povsod neumljivo srečo. Pri njem ni toča pobila, ni črv izpodjedal in ni klasje postalo snetljivo. Urbanova njiva je bila vedno najlepša. Ljudje so hodili mimo in so dejali: „Stric Urban pa zna, to je gospodar, pa tudi Bog mu da blagoslov, da gre vse tako po sreči. Še opomogel si bo?“

Vedno ni bilo tako pri Urbanovih, ker ni še davno, kar je šlo gospodarstvo rakovo pot, ker mu je vedno toča bila in ga je vsa nesnaga nadlegovala, [ki kmeta tare od birača do hudiča.

To je bila skrivnost, ki ni nihče zanjo vedel razen strica Urbana samega in še nekoga, ki ga, ker smo ga ravnokar imeno-

vali, nemoremo zamolčati, in ta je bognasvaruj — sam hudič.

To je bilo pa tako. Stric Urban je bil v mladih letih velik pretepač in preklinjevalec. Če je klel, ni bil zadovoljen samo z enim hudičem, ampak jih je imel takoj vsaj tri sto pri roki, in tudi ne navadne hudiče, s katerimi občujejo manjši preklinjevalci, ampak same hudiče s posebnimi odlikami. Eni so bili prekleti, eni krščeni in krvavi ali ozaljšani s prav izbranimi peklenškimi kinči.

Nekoč je šel stric Urban zopet svojo njivo gledat, in ker je bilo na njej vse narobe, je začel neusmiljeno preklinjati. Kar naenkrat stopi iz grmovja do njega sam hudič in ga nagovori:

„Ker me tako kličeš, sem pa prišel. Kaj hočeš?“

„Njivo mi z orji in obdelaj, peklenška pošast,“ je dejal stric Urban, „saj vidiš, kaka je.“

„Hm,“ je dejal vrag, „misliš, da ti bom zastonj delal?“

„Kaj pa hočeš? Delavcev ni na svetu dobiti, človek se muči in trpinči, pa ni vse skup nič. V peklju bi tudi samo pekli in cvrli, na njivi delati se vam pa ne ljubi. Saj vem, da je sama gospoda tam spodaj

— slabi poslanci. Obsodba pa ne zadene le poslancev Jugoslov. kluba, temuč prav posebe še tiste domače činitelje, ki so v nepresežni poslepljenosti drvili in še drvijo za različni političnimi otroci in šarlatani. —

Kako krasno je stala jugoslovanska politika junija 1917, ko je še razpolagala z dragocenim političnim kapitalom, ki ga je nabrala v treh desetletjih prava in pošena Slovenska ljudska stranka. — Danes je ves ta kapital zapravljen, lahkomišljeno potrošeno in — revščina je pri hiši.

Z domoljubno žalostjo in skrbjo gledamo ta položaj. Srce se nam krči, ko vidimo kako je in kako bi lahko bilo! Imamo zavest, da nas ne zadene nobena odgovornost; ne zavidamo onih, ki jo morajo nositi. Poguma pa ne zgrabimo, ker smo stara garda.

Čast slovenskim vojakom!

Po vseh časnikih se širi sedaj izjava ministra za deželno brambo, ki je razkril svetu žalostni slučaj veleizdaje, ki jo je zakrivil slovenski častnik. Tem žalostnejši je ta slučaj, ker je izdajalec po poklicu gimnazijski profesor, torej mož, ki mu je bila izročena vzgoja mladine.

Sovražniki slovenskega naroda so z veseljem planili po tem slučaju. Iz posameznih slučajev se delajo splošni sklepi. Ravno sedaj, ko nastopajo odločilni časi za bodočo politično usodo slovenskega naroda, nam ta žalostni dogodek tem več škoduje.

A ravno radi tega moramo klicati sedaj v spomin vsem, kaj je slovenski vojak storil v tej vojski. Dr. Pivko je iz kroga tiste takozvane inteligence, ki se je ločila v srcu in mišljenju od slovenskega ljudstva. Zato dejanje tega kroga ne smejo iti na rovaš vsega slovenskega naroda, najmanj pa na rovaš slovenskega vojaštva sploh, ki je s svojo vzorno zvestobo v službi in s svojo brezprimerno hrabrostjo na najopasnejših bojiščih odločilno pripomoglo k uspehom avstrijskega orožja.

Vračajo se naši možje in fantje iz ruskega jetništva. Kar ti pripovedujejo, je naravnost srce pretresujoče in nam kaže zglede zvestobe do domovine in cesarja, ki morajo zbuditi največje občudovanje do značajnosti in požrtvovalnosti teh naših vojakov v izpolnovanju svojih vojaških dolžnosti.

V ruskem jetništvu so jih hoteli zgrabiti, da bi vstopili v sovražno armado. Vabili so jih z obljubami in pritiskali nanje z grož-

pri vas. Le poskusi enkrat z motiko, hudič, pa boš videl, kako se kmetu godi.“

„Saj sem dejal,“ reče vrag, „da bi pomagal, „a zastonj ne morem. Noben hudič zastonj ne dela. Taka je naša pravica.“

„Kje naj de' avcevo dobim? Pomagaj, pošast, da se njiva pognoji in zorje in potem pridi plet in okopavat. Ne bo zastonj. Nekaj ti bom že dal.“

„Dobro,“ je dejal vrag. „Jaz ti bom pomagal, da bo vse v redu. A zato bova delila. Ti boš imel to, kar iz zemlje moli, jaz pa to, kar je v zemlji. Za dušo se bova na koncu zmenila.“

„Velja,“ je rekel stric Urban in podpisal pogodbo.

Vrag se je pa smejal, da je zopet na lakomnosti eno dušo vjel in da dobi poleg tega še lep priboljšek za peklensko pojedino.

Pa boste videli, da se včasih še vrag zmoti, če s kmetom pogodbe sklepa.

Sprava.

Na globobrazdni njivi ob deročem gorskem potoku je bujno žito bogato rodilo leto za letom. A imelo je veden boj: na njivi z bohotnim plevelom, ki ga je hotelo

njami. A Slovenci in Hrvatje so stali trdno. Nato se prišla priganjanja, trpinčenja in celo smrtne kazni. Pa tudi ječo, muke in smrt so pretrpeli naši možje in fantje rajši nego da bi prelomili svojo prisego.

Agitacija dr. Masaryka med vojnimi jetniki v Rusiji je bila silno razvita. Žal se ji je vdalo mnogo Čehov, zlasti častnikov, ki so zavajali moštvo in prigovarjali tudi druge Slovence, naj vstopijo v bojne vrste proti Avstriji. Z ogorčenjem so Slovenci in Hrvatje odbijali take poskuse. Zrasamovali so jih, da nimajo slovenskega mišljenja, jih pošiljali v rudnike, jim nalagali najtežja in najponiževalnejša dela in jih zapirali v temnih ječah, da bi zlomili njihovo voljo. A uspeh je bil jako majhen.

V Odesi so jih metali v morje, kakor nam pripoveduje prijatelj, ki se je vrnil iz Rusije, in poskušali vse mogoče, da bi jih spravili v veleizdajalsko legijo. Pri tem so jim pripovedovali o vojnih dogodkih popolnoma neresnične stvari in jih begali z najraznovrstnejšimi lažmi. Uspeh je pa bil jako majhen. Naš prijatelj nam pripoveduje, da so z vsemi takimi sredstvi zapeljali izmed Slovencev le sedem častnikov in trideset mož. Drugi so rajši vse pretrpeli, nego da bi šli med izdajalce. Pri Hrvatih pa sploh zapeljivci niso dosegli nobenega uspeha.

Zato se pa naši iz Rusije se vračajoči vojaki z začudenjem opazujejo in poslušajo, kaki nazori so se začeli širiti v zaledju vsled vpliva brezvestnega časopisja. V Rusiji so se ustavljali Mararyka, z žalostjo vidijo pa, da se je Masarykov duh po brezvestnem časopisju začel zajedati v zaledju.

Naj bi možje in fantje, ki so prišli iz Rusije, zapisali svoje spomine! Pravo ljudsko mnenje se bo iz njih spoznalo. Možje iz ljudstva naj popravijo sramoto in škodo, ki jo dela slovenskemu narodu tista odpadla takozvana inteligenca, katere žalostni zgled je dr. Pivko s svojimi somišljeniki, kateri danes v slovenski politiki žal še hočejo govoriti prvo besedo!

Naš dnevnik izide v kratkem!

Zanimanje velikansko pri prijateljih in sovražnikih... Sovražniki po svoji navadi novi dnevnik sumničijo in obrekujejo že v naprej. Prijatelji pa pošiljajo zanj denar v Katol. tisk. sklad, ki je doslej dosegel znatni znesek 15.977 K. — Brez vse

udušiti; poleg njive z deročim hudournikom, ki mu je žugal rodno črnico ugrabiti. Srdit boj je bil to. Toda združeno s človekom je žito redno zmagovalo nad sovražnikoma.

Hudournik v novič silno napade njivo in nje žitlje. Tu de plevel žito: „Pustiva medsebojno vojsko! Združiva sile proti skupnemu sovražniku! Spraviva se!“ „Dobro,“ odgovori žito, „pa se spraviva! Pustim te v miru!“ Spravila sta se in skupen boj napovedala hudourniku. Žito je vso svojo pozornost i: vse svoje sile naperilo samo v skupnega sovražnika; kaj dela plevel, zato se ni brigalo.

Čas je brzel, plevel se je pa bohotno razraščal po njivi in dušil dragoceno žito. To je komaj še životarilo. Bilo je na tem, da podleže. Tu se vzdrami in s hudournika obrne svoj pogled na svojega mogočnega soseda. S strahom in grozo spozna svoj obupen položaj. Prepozno! Žito je zgubljen. Vse obupano vsklikne: „O jaz nespametnik! da sem se spravil s svojim smrtnim sovražnikom!“

Taka je vedno usoda resnice in vere, kadar se brati z lažjo in nevero.

Zlu boj brez prestanka!

Agitirajte za »Novice«!

agitacije! To seveda za dnevnik v današnjih razmerah ni še nič, kajti računati je spočetka, po odbitku naročnin in razglasnin, z mesečnim primanjkljajem. bo visoko preseagal zgorajšnjo svoto. Zato treba, da naši somišljeniki zastavijo vse sile, da se ustvari novemu dnevniku zanesljiva finančna podlaga. Prispevke sprejema „Zadružna tiskarna“ v Ljubljani. — Pošiljatev treba izrecno označiti kot prispevek za „Katoliški tiskovni sklad“ ali pa kratko kot „dar za dnevnik“.

Na isti naslov je naznaniti naročnike dnevnika. V danih razmerah se novi list nikakor ne more trositi brezplačno. To bi bilo neodpušljivo, lahkomišljeno zapravljanje. List se bo pošiljal samo naročnikom. Tudi prva številka samo n ročnikom!

O nujni potrebi novega dnevnika je za naše somišljenike vsaka beseda odveč. Pa tudi splošno občinstvo mora pripoznati to potrebo, ko vidi, kako nečuveno so zavozili sedanji dnevniki vso slovensko politiko. Dnevnik, ki bo pisal modro, poročal resnično in gojil pravo domoljubje, je neizogibna, nujna potreba za naš narod.

Novi dnevnik bo s ponosom nosil zgodovinsko ime „Novice“.

„NOVICE.“

Trafike in druge prodajalne, ki žele prodajati novi dnevnik, naj se oglasijo pravočasno na naslov Zadružne tiskarne v Ljubljani. Rabat zelo ugoden.

Jugoslovansko vprašanje.

Izrabljevanje dijaštva.

V Zagrebu je bil dijaški štrajk. To naj bi bila 30. aprila manifestacija za Jugoslavijo. Štrajkali so tudi srednješolci, ki so knjige iz katerih naj bi se kaj koristnega za domovino naučili, pometali v kot. Bile so tudi poulične demonstracije dijaštva. Vlada je za mesec dni zaprla zagrebško trgovsko akademijo, katere gojenci so gojence drugih zavodov s silo prisilili, da niso šli v šolo. Dijaki so tudi zahtevali od trgovcev, da zapro trgovine. Vsi taki dijaki so sedaj izključeni in bodo izgubili celo šolsko leto. Domovina ima od hujskanja gotovih ljudi pač čudne sadove.

Preozka deklaracija.

Dalmatinski državni poslanec dr. Mate Drinkovič je imel razgovor z urednikom zagrebških „Novosti“, v katerem je ta radikalni Jugoslovčan odkrito obsodil jugoslovansko deklaracijo, češ, da mu je nac onalno preozka. Pravi, da je neizpeljiva v monarhiji. Tudi mu ne ugaja memorandum jugoslovanskega kluba, ker ni drugega kot deklaracija in ta da je neizpeljiva po obstoječih državnopravnih zakonih in uredbah in da tudi ni izvedljiva kot program praktičnega parlamentarnega dela, pravi, da so deklaracijo v Dalmaciji podpisali ljudje, ki jih on uvršča med konfidente in špijone...

Preozka se zdi majniška deklaracija tudi novi slovenski „Jugosl. dem. stranki!“ Točka šesta njenega programa se glasi: „Narodna država Slovencev, Hrvatov in Srbov. Stojčej na stališču narodnega edinstva S. H. S. ter naslanjajoč se na načelo samoodločbe narodov, zahteva J. D. S. — v smislu izjav naših jugoslovanskih državnih poslancev — svoje neodvisno, na demokratičnih načelih urejeno narodno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov.“ — Tako so se v programu prav v smislu zagrebške izjave ognili povdarjati okvir habsburške monarhije in hrvaškega drž. prava, kakor ju povdarja majniška deklaracija.

Srbi vrgli „Jugoslovanskega“ kandidata.

Te dni se je vršila v Slatini na Hrvaškem dopolnilna volitev v hrvaški sabor. Srbskohrvatska vladna koalicija je kandidirala dr. Zdravka Kovačevića, pristaši Jugoslovanskega gibanja pa so mu postavili protikandidata v osebi dr. Ivančevića. Pisali so, da narod vladne srbskohrvatske koalicije več ne mara in da je zmaga jugoslovanskega kandidata gotova. Izvoljen pa je bil dr. Kovačević s 734 glasovi, v manjšini je ostal dr. Ivančević s 455 glasovi. Zmago kandidata vladne srbskohrvatske koalicije so odločili srbski volilci, ki so ostali zvesti svoji dobri materi hrvaški dež. vladi. „Bratje Srbi“ so Jugoslaviji s tem zopet pokazali, da so, če treba, prvi izdajalci njene „misli“. To je pač čudno „nerazdružljivo jedinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev“. Srbi so v teoriji vedno nekaj drugega kakor v praksi. Pri tem jim prav malo imponira, če jih nekateri naivni Slovenci in Hrvatje v „troimenskem narodu“ stavlja na prvo mesto. Zagrebške „Novine“ pravijo, da je srbske volilce za vladnega kandidata pridobil srbski poslanec Svetozar Pribičević. Res čeden „jedinštveni nastop“.

Hrvaška vlada je razpisala volitev v Gorskem okraju. Kandidat koalicije je časnikar Jurij Gašperac.

Časopisje.

Dnevnik „Jug“ v Osjeku radikalni jugoslovanski dnevnik je sam prostovoljno prenehal izhajati. Glavni vzrok zakaj je prenehal, mu je cenzura v zadnji številki zaplenila.

Hrvaški ban je ustavil nadaljnje izhajanje novega dnevnika „Samostalnost“ v Osjeku.

Kateri Jugoslovani so bili v Rimu?

Na kongresu v Rimu, na katerem se je sklenila sloga med Jugoslovani in Italijani z geslom, naj se Avstrija razbije z notranjimi nemiri, so bili naslednji Jugoslovani: Benjamin, dr. Gazzari, Meštrović, Petrović, dr. Stojanović, Trinajstić, dr. Trumbić in dr. Jambrišak — torej osebe, ki nikdar niso imele mandata govoriti v imenu slovenskega naroda.

Vse obsodbe vredni pojavi.

Jugoslovanski klub je zopet za velikansko blamažo bogatejši. Pod liberalnim vplivom se je zadnji čas „Jugoslovanski klub“ potegoval v interpelacijah za ljudi, ki tega od katoliškega slovenskega ljudstva izvoljenih poslancev, ne zaslužijo. Posebno vneto se je pa časopisje „Jugoslovanskega kluba“ potegnulo za mariborskega liberalnega profesorja dr. Pivka, ki je bil kot nadporočnik obdolžen da je pobegnil k sovražniku. Tudi „Slovenec“, stoječ pod liberalnim duševnim vodstvom, je v isti sapi, ko je psoval dr. Susteršiča, branil dr. Pivka. Sedaj pa je minister za deželno brambo fml. pl. Czapp pojasnil to zadevo. Pri Carzanu je nadporočnik dr. Pivko v družbi nekaterih čeških častnikov in podčastnikov izdal avstrijske postojanke Italijanom, opijanil je straže in sam vodil laške čete na avstrijske postojanke. Tudi je ta izdajalska družba izdala Italijanom razne načrte. Dr. Pivko je bil več tednov v zvezi z Italijani in le izredni sreči in pogumu avstrijskega vojaštva je pripisati, da so bili Italijani vrženi nazaj.

„Slovenec“ in „Slovenski Narod“ sta to ministrovo izjavo kratko zabeležila, ne da bi imela besedico graje za početje dr. Pivka. Seveda za laži proti dr. Susteršiču ima „Slovenec“ dovolj prostora, da bi pa zavzel odločno stališče proti izdajalskemu, naš narod kompromitujočemu početju dr. Pivka ne dvigne roke onih, ki so pozabili na pravila „Katoliškega tiskovnega društva“,

urejevati list v katoliškem in patrijotičnem duhu. Loparje imajo za dr. Susteršiča, dr. Lampeta i. t. d., za izdajalskega dr. Pivka pa ne!

Te dni se je mudil v Ljubljani častnik g. Hočevnar, rodom Ljubljančan, ki je podrobno kot očividec opisoval grdo dr. Pivkovo izdajstvo.

Italijanski račun z vstajo v jugoslovanskem ozemlju.

Pod naslovom „Italijanska vlada in Jugoslovani“ piše neki Eugenio J. Joung v ameriškem „Glasu Naroda“: „Lahko se zgodi da bo velika vstaja v jugoslovanskem ozemlju izbruhnila v istem času, ko bo izveden veliki udarec zaveznikov v Italiji. Dočim dajejo sem pa tam poročila iz Rima izraza bojazni, da bodo morda Avstriji vprizorili nadaljno ofenzivo je vendar veliko dokazov, da zavezniki morejo udariti. Poročila iz italijanskega glavnega stana javljajo, da se je italijanska armada popolnoma opomogla od poraza v pretekli jeseni in da je glede morale, števila moči in topov močnejša kot je bila kedaj. Vsled tega je mogoče, da je ta sklep Italije poteza v veliki igri potom katere naj bi se v tej spomladi in v tem poletju hitro zdrobilo Avstrijo.“

Italija se bo s tem računom vrezala. Naš narod ve, da Italija ne povrne zvestobe in da svojim obljubam še nikdar ni ostala zvesta. Zato je tudi prepričan, da bi se izročil volku, ako bi pomagal Italiji. Naš narod bo branil Avstrijo in s tem brani nerazdružljivost svoje zemlje! Revolucija bo pa v Italiji prej, kot pa na našem jugu.

Cilj, ki ga katoliški duhovnik ne more odobravati.

Ameriški „Glas Naroda“ se je takole izklepetal: „Republikanska vladna oblika mora biti cilj in je cilj vsakega naprednega naroda. Ta vladna oblika mora biti tudi cilj Slovencev in Hrvatov.“

Dr. Bogumil Vošnjak.

je došel v Ameriko. Nahaja se v New Yorku, kjer piše članke proti Avstriji v Sakserjev „Glas Naroda“. Nastopil je tudi na shodu Slovencev, Hrvatov in Srbov v Evelethu v Minu, na katerem je govoril tudi župan A. Ed. Hateh.

Gordijski voz.

Neki ženevski srbski dopisnik piše v ameriškem listih, da so zagrebške „Novine“ nedavno zapisale: „Gordijski voz bo presekal meč Aleksandrov.“ „Glas Naroda“ v New Yorku k temu pravi: „Ni težko premotriti to namigavanje. Bodoči suveren združenega srbskega, hrvaškega in slovenskega kraljestva bo v soglasju s krfsko deklaracijo srbski prestolonaslednik Aleksander.“

Politični pregled.**Segnani Cehi iz Ogrske.**

Češki listi javljajo, da je ogrska vlada segnala večje število Čehov iz Ogrske.

Angleška in Indija.

Glede poročila londonskega Reuterjevega urada, ki pravi, da je indijski narodni kongres obljubil, da postavi Indija šest milijonov vojakov, izjavlja indijski narodni odbor, da ima ono poročilo le namen, da ojunaci razpokoženje na Angleškem. Indija — izjavlja odbor — bo dala vojake le tedaj, če Anglija izpolni indijske zahteve glede avtonomije. Anglija pa tega noče storiti, ker bi potem izgubila gospodstvo nad Indijo.

Rdeča zastava na ruskem poslaništvu.

Iz Berolina poročajo 2. maja: Na ruskem poslaništvu Unter den Linden je že od torka

razobešena rdeča zastava. Nenavaden pojav vzbuja pozornost. Poslanec Joffe je dal razobešiti rdečo zastavo v proslavo 1. maja, kateri dan so boljševiki proglasili za svetoven praznik. Na fasadi poslopja so odstranili ruskega dvoglavega orla, carski grb in druge znake prejšnjega gospodstva.

Irci „nesposobni za narodno avtonomijo“.

Lord Salisbury, predsednik vojnega odbora angleške unionistične stranke je v dopisu angleškemu časopisju izjavil, da je irsko ljudstvo zaradi odpora proti vojaški dolžnosti „popolnoma nesposobno za avtonomijo“.

Avstro-Ogrska in Nemčija.

„Münchener Neueste Nachrichten“ poročajo, da odpotuje cesar Karel v spremstvu vnanjega ministra barona Buriana v kratkem na obisk k nemškemu cesarju Viljemu v nemški veliki glavni stan. Ta obisk — pravi omenjeni list — utegne imeti dalekosežno politično važnost, ker se sodi, da bo šlo za rešitev načelnih vprašanj.

Švica je pripravljena na še dveletno vojno.

Iz Berna se poroča, da so prišli v Švici do prepričanja, da so izvidi za mir vedno manjši in da bo vojna trajala najmanj še dve leti. Vlada je odredila, da se imajo gospodarske in prehranjevalne razmere urediti v tej smeri.

Ojačenje ameriške armade.

Vojni tajnik Združenih držav Baker je predložil vojaški komisiji reprezentantske zbornice načrt za ojačenje armade. Do zdaj je bil preskrbljen kredit za 1,700.000 mož močno ameriško armado.

Žalosten konec.

O katastrofi, ki je zadela pri Tarnopolu češke izdajalske brigade, ki so bile v Rusiji organizirane, takozvani družini, poročajo češki listi, da se je večina čeških častnikov, ko je bila obkoljena postrelila iz revolverjev, moštvo se je pa ometavalo z ročnimi granatami. Po tem dogodku, da so Rusi opustili misel na češko državo. Navodila, ki jih je dobil Skobeljaš za pariško konferenco, popolnoma molče v češki državi.

Ženska v boljševiški državi.

Listi poročajo iz Kijeva: Delavski svet iz Chvalin v saratovski guberniji je predložil vladi sovjeta v Moskvi zakonsko predlogo v kateri se glasi med drugimi: Vsaka dekle se smatra po spoljenem 18 letu kot državna last in je pod težkimi kazni dolžna, vpisati se v pisarni „Svobodne ljubezni“ v register. V pisarni „Svobodne ljubezni“ vpisane si zamorejo izmed državljanov v starosti od 19 do 50 let enega izbrati v svrhu skupnega gospodarstva. Privoljenje moža k izvolitvi ni potrebno. Žena moža, ki se je po eni ženski izvolil, nima nikakih pravic. Mož s svoje strani sme tudi izmed vpisanih žensk voliti. Enega moža ali žensko se zamore v enem mesecu le enkrat voliti. Ako se gre za interes države, si zamore mož izvoliti žensko tudi proti njeni volji. Iz skupnega gospodinjstva izšli otroci so last republike.

Revolverski strel v srbski skupščini.

Bulgarski vojaški list poroča, da so se odigrali v seji srbske skupščine ki se je vršila pred 25 dnevi, brezprimerni prizori. Belgrajski univerzitetni profesor Žujević je ostro kritiziral politiko ministrskega predsednika Pašiča in zahteval, da se bodo s takojšnjim mirovnim sklepom ohranili domovini ostanki srbske mladine. Med govorom Žujević je nastal nepopisen vrišč. Žujević je naenkrat potegnil revolver in ustrelil popa Minića, ki je prišel k njemu. Nato je ustrelil vojni minister Teršič iz ministrskega klopi profesorja

Žujevića. Med poslanci je nastala pravcata bitka, v katere poteku je en strel zadel tudi Pašića. Vsled teh dogodkov je Pašić podal demisijo. Prestolonaslednik Aleksander je potem pozivljaval opozicijo, naj prevzame vlado. Ta je bila pripravljena k temu le, ako se sklene takoj mir in odstrani dinastija Karadžordževićev.

Srbija za mir.

Srbski časnikarski urad javlja s Krfa: Pri glasovanju za 250 milijonov dinarjev vojnih kreditov je zapustila opozicija srbske skupštine dvorano in s tem onemogočila glasovanje.

Odgodeni parlament.

Vlada je avstrijski parlament odgodila do 18. junija.

Okrožja na Češkem.

Ministrski predsednik Seidler hiti ustreči Nemcem. Svojo izjavo za ustanovitev okrožij na Češkem bo izvršil na ta način, da bo Češko razdelil v 9 čeških in 6 nemških okrožij, katere bodo vodili posebni glavarji. Nemška okrožja bodo imela svoja sedišča v Hebu, Litomericah, Libercu, Trutnovu, Plznji in Budějovicah.

Mir na celi vzhodni bojni črti.

Mirovna pogodba z Rumunijo je bila 7. t. m. podpisana v gradu Cotroceni. Miro-ljubni naš cesar Karel beleži zopet lep uspeh svojega neumornega prizadevanja vrniti svojim narodom mir. Čela vzhodna bojna črta je prosta sovražnika — od Avstrije je odvrnjena ena največjih nevarnosti. Zaupamo v Boga, da bo pravični stvari Avstrije tudi nadalje pomagal in podprl cesarjeva prizadevanja za časten splošen mir.

Kako Angleška razume samoodločbo narodov.

Angleška bo te dni razpustila vsa irska narodna društva, ker se Irska upira brambni dolžnosti. Nad 200 irskih političnih voditeljev je aretiranih. Na Irskem so izbruhnili novi nemiri.

Slovenska katol. deklaracija.

Podpisali so še: Jakob Rižnar, župan v Radečah, Anton Pogačnik, obč. tajnik v Radečah, Fr. Simončič, Radeče, Andrej Remškar, obč. svetovalec Brezovica, Jožef Nagode, župnik Št. Jošt pri Vrhniki, Matija Rogina, župan Dragatuš, Jure Štefančič, prvi obč. svetovalec Dragatuš, Peter Panjan, župan občine Tančagora, Miha Maurin, prvi obč. svet. občine Tančagora, P. V. Bobek, Nova Štifta.

Dnevne vesti.

Poparjenost v „Jugoslovan. klubu“. V „Jugoslovanskem klubu“ vlada vsled odgoditve državnega zbora velika poparjenost. Manj radi dejstva odgoditve same, kakor radi možnosti, da se odgoditev spremeni v zaključitev ali razpust, če se vladi ne posreči ustanoviti zanesljivo parlamentarno večino in zasigurati mirno parlamentarno delo. Treznejši elementi v „Jug. klubu“ obžalujejo da je klub zašel s Cehi vred v zagato, vsled slabe taktike elementov, ki so se polastili vodstva. Tudi te elemente same že obdajajo občutki, da so predaleč zašli — toda drže se načela lahkomišljenih desperadov in slabotnih zapeljancev „da ne morejo nazaj.“ Da je „Jug. klub“ tudi v tej situaciji našel nekaj donečih fraz, v svojo in volilcev žalostno tolažbo, se razume za vsakega, ki pozna „delo“ večine „Jug. kluba“. Klub mlati prazno slamo. Gremo v žalostne čase, ki nam jih pripravlja nemškonacionalna oholost in pa nerod-

nost gotovih jugoslovanskih poslancev, kateri so v svoji študentovski nezrelosti dosledno navajali vodo na — nemške mline! — Z izjavo „Jug. kluba“ pečati se, se ne izplača. Ljudstvo hoče uspehov, ne pa — „izjav“.

Strelnski polk št. 2 baje premeščen na Ogrsko? Tako poroča „Slov. Narod“! Imenovani domači polk je imel zadnje mesece svoj nadomestni kadar v Ljubljani. Ne vemo, če je vest „Slov. Naroda“ resnična, ker nimamo tako ozkih zvez z dotičnimi krogi, kot jih ima morebiti „Slov. Narod“, mislimo pa, da je vest namenoma izmišljena. Če je pa vest resnična, je ta premetitev sad brezvestnih hujskarij, ki izhajajo iz „Katoliške“ in „Nar. tiskarne“. Tako morajo naši vrli možje nositi posledice otročje „politike“, ki se dela dandanes pri nas. Mi iz srca obžalujemo, če bi moral kader našega železnega polka iz Ljubljane. Boletno se nam krči srce, ko vidimo na celi črti nesrečne posledice neumne in zlobne gonje, ki je danes pri nas v ospredju. „Jug. klub“ nas je spravil pod politično izjemno stanje in slabi sadovi zorijo na vsakem koščku slovenske zemlje. Nesrečneži kam ste nas spravili!

Nova doba. Pri „Gospodarski zvezi“ letos na veliki petek popoldne za obisk cerkva uslužbencem niso dali prosto, dali pa so jim prosto — 1. majnika. Nova doba na nekatere vedno bolj vpliva.

Shodu v Postojni, na katerem sta govorila dr. Korošec in dr. Pogačnik, je predsedoval voditelj motranjskega liberalizma bivši postojnski župan Lavrenčič. Govoril je tudi dr. Rybař, katerega pelje dr. Korošec na binkoštno nedeljo na Rakovnik k znamenju Zupančiču. V teh rokah bode res dobro preskrbljeno za S. L. S.!

Korošček shod v Postojni. Na tem shodu se je tudi sklenilo, da naj se takoj prično mirovna pogajanja. Čudno! Ko so se začela mirovna pogajanja z Rusijo so ravno ti krogi okoli Korošča hujskali zoper mirovna pogajanja in zoper vse tiste ruske voditelje, ki so bili za mir. Vsak človek ve danes, da Avstrija hoče mir in ravno dogodki sedanjega časa so pokazali, kako iskreno dela za mir ravno naš cesar Karel, — da pa nikakor nočejo miru naši zapadni sovražniki, ne Lahi, ne Francozi in ne Angleži, ravno tako ne srbska vlada. Gospodje, ki so v Postojni aranžirali to resolucijo, naj bi jo poslali na najbližji poti, laški, francoski angleški in srbski vladi in če bodo te vlade resolucijo vpoštevale, se bodo takoj začela mirovna pogajanja. Zanimivo je tudi, da se je na postojnskem shodu zopet z veliko vehemenco napadal dr. Šusteršič. Iz tega se vidi, da tem gospodom niso glavna stvar narodne pravice in tudi ne narodna edinost, temveč glavna stvar jim je pobijanje dr. Šusteršiča, menda zato, ker je za napredek slovenskega naroda več storil in več dosegel kot vsi skupaj, ki so zbrani okoli dr. Korošča z dr. Koroščem vred. Gospoda se čimdalje bolj razkrinkava in to je prav!

Kranjske deželne barve — nov uspeh Jugoslovanskega kluba. Kranjski deželni odbor, zlasti deželni glavar dr. Šusteršič, je ponovno izvojeval 1. 1916 izključno pravico kranjskih deželnih barv to je belo modre rdeče trobojnice na Kranjskem. Grof Attems je takrat moral po nalogu osrednje vlade izdati ukaz, ki prepoveduje vsake druge barve kot deželne barve. Preteklo soboto je pa kot uspeh „politike Jugoslovanske kluba“, „Slovenca“, „Slov. Naroda“ in cele kompanije izšel nov ukaz istega grofa Attemsa, po katerem bo kranjskim Nemcem odslej baje svobodno razobešati rumeno modro rdeče barve, ki so bile nekaj dovoljene kranjskim stanovom. Namesto, da bi „Slovenec“ trkal na svoja prsa in molil svoj konfiteor, pa napada dežel. odbornika dr. Pegana in laž-

nivo trdi, da je deželni odbor kdaj sklenil razobešati stanovsko zastavo. Na deželni hiši ni bilo, odkar je dež. odbor nikdar poleg cesarske zastave druge zastave kot belo modra rdeča in to tudi ob času, ko so najožji pristaši prelata Andreja Kalana smatrali za zelo modro in previdno, da so ob slovenskih prilikah razobešili samo črnormeno zastavo, ne pa tudi deželne trobojnice. Tako n. pr. podpredsednik Kalanove stranke — Bogomil Remec. Pač pa je kranjski deželni odbor branil vedno izključno pravico kranjskega deželnega zastopa rabiti nekdanje stanovske barve, če jih hoče in na podlagi te izključne pravice deželnega zastopa, je deželni odbor 1. 1916 dosegel prepoved za druge deželane posluževati se teh stanovskih barv. Tako je varoval deželni odbor z dr. Peganom vred izključno veljavnost slovenske trobojnice kot kranjske deželne zastave. V tem boju je bil pa deželni odbor popolnoma sam in ni našel nobene podpore pri Kalanovcih in drugih liberalcih. Zdaj je Jugoslovanski klub to „srečno“ zavozil in zapravl. Tako gre kos za kosom, kar je pridobila prava S. L. S. pod vodstvom dr. Šusteršiča. Take so posledice, če imajo vodstvo politike taki ljudje kakoršni so okoli Andr. Kalana in Korošča. Čudno, da Jugoslovanski klub, ki je bil v torek zbran, ni gantl mazinca v tej zadevi. Zato pa nudi ljudstvu koš puhlih fraz. Omenjamo še, da se je 1. 1916 šlo za vse, t. j. Nemci so hoteli, da se uradno proglasi rumeno modro rdeča kot deželna zastava, belo modro rdeča pa prepove (kakor se je takrat prepovedala na Češkem!). — Deželni odbor in deželni glavar je pa izvojeval, da se je zahteva Nemcev (za katero se je zavzemal takrat, vsemogočni general Kraus) odbila in se nasprotno prepovedala stanovska zastava. Takrat, pod vodstvom dr. Šusteršiča, je še nekaj veljala S. L. S. In ker je bil deželni glavar načelnik prave S. L. S., je tudi deželni odbor kaj veljal. — To vse so lahkomišljeno razdrli Kalanovi in Koroščekovi patroni.

Glasovi iz strelnskih jarkov. Četovodja Josip Mandronič iz Št. Vida pri Ljubljani nam piše: Tam daleč v strelnskih jarkih sem ob samotnih urah prebiral z velikim veseljem „Resnico“. Vesel sem bil ne zavoljo žalostnih dogodkov v domovini, ampak zavoljo pogumnih mož, ki si upajo v očigled največjim odporom vendar tako pogumno nastopati! Naši izkušeni možje so še mladi!

Vojak Franc Naglič nam piše: Naznanjam, da se s celim srcem pridružujem manifestaciji z dne 8. aprila. Nestrpnost sem pričakoval, kdaj se dvignejo pravi možje in pokažejo celi Sloveniji katera je prava pot, ne pa ona, ki so jo začeli ubirati naši poslanci z liberalci. Na pravem katoliškem in verskem stališču hočemo zmagati, ne pa v svobodomiselstvu. Vse za vero, dom slovenski in cesarja Karla. Živela deklaracija dunajska z dne 30. maja 1917 pod habsburško dinastijo!

Povodom šestdesetletnice slovenskega skladatelja Viktorja Parme so v zagrebškem gledališču peli njegovo opereto „Caričine Amazonke“.

Bolševiki hujskajo naše ujetnike. Francoska revolucija 1789 in ruska 1917 sta uspeli le zato, ker se je vojaštvo pridružilo prekućuhom. Zato skušajo ruski bolševiki naše ujetnike zastrupiti z prekućuhskim strupom. Kako se to dogaja, pripoveduje berlinski rudeči „Vorwärts“: Pod bolševiškim uplivom so se med avstrijskimi in ogrskimi vojnimi ujetniki na Ruskem ustanovili bolševiški odbori, ki si pollaščajajo gospodarstva v taboriščih vojnih ujetnikov in železnic, po katerih bi se morali ujetniki voziti v domovino. Radi tega je nemška vlada poslala v Petrograd sledeče brezžične brzojavke: „Po nam došlih zanesljivih vesteh so se med vojnimi ujetniki

ustanovili revolucionarni odbori, kojih naloga je z ujetimi častniki postopati na enak način kakor z moštvo. V Omsku, Tomsku in Jekaterinenburgu se je to že izvedlo. V Omsku so nadalje odbori vojnih ujetnikov sklenili, so hitro vrnitev vojnih ujetnikov preprečiti, in hitro zasedel kolodvor, kjer skušajo z orožjem zadrževati z vshoda prihajajoče transporte ujetnikov. V Moskvi naj bi se vršil kongres vojnih ujetnikov vseh taborišč, da sklene splošne jednake odredbe. Zaradi teh dogodkov je nemška vlada stavila na rusko vlado med drugim sledeče nujne zahteve: Nemški in avstro-ogrski ujetniki morajo biti ločeni. Častniki morajo zopet dobiti svoje pravice nazaj. Kolodvor v Omsku morajo zopet zasesti vladne čete, ki so odgovorne za prost prevoz iz vshodne in srednje Sibirije prihajajočih transportov vojnih in civilnih ujetnikov. Sklicanje kongresov po načinu onega v Moskvi, naj se prepove, tako da se morejo ujetniki brez zaprek vračati v domovino.

Vladna skrb za Nemce. Vlada je Nemcem dala v Trstu navtično šolo — Slovenci v Trstu nimajo še državnih ljudskih šol. — To ni avstrijsko in avstrijski misli ne koristi. Avstrija mora biti pravična mati vsem svojim narodom. Zahtevamo, da da vlada Slovincem ob Adriji iste pravice, kajti slovenski narod je tisti, na katerega se Avstrija lahko v vsakem slučaju zanese.

Znamenje časa! Za en hlebček kruha — 2 kroni. Klara Zorman je zahtevala od vojaka za en hlebček kruha 2 kroni. Obsojena je bila na pet dni zapora in 100 K globe. — Redka cena za tobak. Tramvajski uslužbenec Anton Gragl si je dal plačati za komisni tobak po dve kroni od pakličja; prodal je 20 pakličjev za tako ceno. Obsojen je bil na 48 ur zapora. — Pri skladiščnem delavcu južne železnice F. M. in njegovi ženi so odredili hišno preiskavo. Dobil so velike množine vsakovrstnih živil in blaga, katero je bilo skoro gotovo ukradeno. Tudi so ondi dobili znesek 5000 K. Odkod izvira ta svota, nista vedela povedati. F. M. je izpovedal, da je železnici vzel premog. Pri sodišču je bil obsojen na 5 mesecev težke ječe, njegova žena pa na tri mesece.

„Zeleni kader“. V slunjskem okraju, na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini so se pojavile razbojniške čete, sestavljene iz vojnih beguncev, ki so oborožene s puškami in bombami. Ljudstvo je prestrašeno. Proti „zelenemu kadru“ — kakor se sam oficijelno imenuje — nastopajo sedaj vojaške oblasti, da po možnosti uničijo njegovo oblast. — Tako poročajo hrvaški listi.

Strašni roparski umor na Dunaju. Ob belem dnevu se je izvršil v sredo zadnjega tedna na Dunaju strašni roparski umor. Čevljarkega mojstra Alojzija Malva, ki je imel v Reinprechsdorfci majhno delavnico, je v sredo popolne umoril neki mož, ki se mu je približal s pretvezo, da mu preskrbi živila. Ropar je prerezal nesrečni žrtvi vrat, ga oropal, na kar je zapustil delavnico in izginil. Prej je pa še poslal slučajno navzočo 15 letno čevljarjevo sestrično s pismom na izmišljen naslov, da prinese obljubljena živila. Ko se je vrnila deklica, seveda brezuspešno domov, je bilo roparsko delo že izvršeno in ropar, ki ga je deklica precej dobro opisala, je med tem izginil. Našli so vlomljene omare, kaj je vse ropar odnesel, pa do sedaj še niso mogli dognati.

Smrt v tujini. V Ameriki so umrli: v Calmet Mich 76-let stara Ana Kobe iz Dalnje Njive, 23 letni Janez Gazvode iz Pristave. — V neki usnjariji v Milwaucke je delavec Ribarič ustrelil sodelavca Janeza Šoštarčiča. — Zadušil se je po uhajajočem plinu v Milwaucke Slovenec Josip Blaškovič. — Evelethu Monu je umrla Ivana Kotnik roj. Mihelčič. — V Babertou Ohio je umrl

Slovenec Matija Kramar doma iz Iga. — V Trinidadu je kamen ubil Janeza Faturja iz Ilirske Bistrice. — Ubilo je v Cumberlandu Janeza Umeka iz Divače. — V Clevelandu je umrla Marija Kužnik, v Sunnyside Ana Zupančič. — Ubilo je v Lorainu Ohio Janeza Skraba. — V Syndertownu je umrl Matija Kramar. —

„Mall Ave Marija“ je ime slovenskemu listu za otroke v Ameriki.

Gospodarske vesti.

Blagoslov organizacije. Zakaj v Nemčiji lažje vzdrže? V „Ostd. Rundschau“ piše nekdo s svojega 14 dnevnega potovanja po Nemčiji: „14 dni mojega potovanja po Nemčiji se mi zdi kakor pravljica iz devete dežele. Ne, ker morda moji sorojaki žive v izobilju, ne, Nemci imajo primeroma manj živil kakor Avstrijci, toda imajo krasno organizacijo in pravičnost v razdeljevanju. Otroci do 3 let dobe dnevno po en liter mleka in tri funte sladkorja mesečno. Ljudje nad 60 let dobe dnevno pol litra mleka, toda ne samo na papirju ali če mlekarji darujejo svilen bluzo.“ Nadalje se skrbi za to, da je vsaka ped zemlje obdelana, da se kmetu ne jemlje neobhodno potrebna živina in semena. Ne vpraša se: ali imaš 2000 ali 4000 mark dohodkov? Ali si lahko po drugi poti pridobiš živil? Tu dobi vsak jednako, berač ali bogatin, moka isto množino, katero bi moral tudi mi dobiti. Sladkorja tričetrt in en četrt kilograma medu na mesec. Eno jajce na teden, en funt krompirja dnevno. Živila dobi vsakdo, ne da bi se mu bilo treba po cele ure nastavljanje. Prodajalci morajo cel dan prodajati ter ima vsak prodajalec svoje odjemalce. Za vse so karte, samo razkošni predmeti se dobe brez kart, in zato tudi ni treba plačati za eno srajco 60 K ali za obleko 400 K kakor pri nas v Avtriji.

Pozeba po vinogradih. Iz novomeške okolice se nam sporoča, da je spomladni mraz naredil po tamošnjih vinogradih, — posebno na Trški gori in v Grčevju precej škode. Marsikje bo radi nenadnega mraza do en četrt manj pridelka, kakor se ga je bilo nadejati pred pozebo.

Kmetijska trgovinska zveza. V Severnih Čehih (Teplitz-Schönau) se je vršilo dne 10. aprila ustanovno zborovanje „Kmetijske trgovinske zveze d. z. o. z.“ S to ustanovitvijo se je izvršila tesna zveza velikih in srednjih posestnikov v svrhu skupnega gospodarskega, tehniškega in trgovskega obratovanja. Sedaj je udeleženi 58 večjih in manjših kmetijskih gospodarstev, temeljna glavnica znaša 150.000 kron. Zveza ima pred vsem namen skupno nakupovati kmetijske potrebščine in skupno prodajati kmetijske pridelke in izdelke, kakor tudi surovine. Dalje se hoče tem potom izvesti trdno organizacijo in izvedbo velike kupčije s kmetijskimi gozdarskimi vrednostmi. Zveza se naslanja na nemško agrarno banko v Pragi. Tudi pri nas bi bilo kaj takega ne samo pametno, ampak tudi krvavo potrebno, da ne bi bil kmet vedno in povsodi izrabljan in izsesavan. Naslanjati bi se mogla pri nas taka zveza na deželno banko ali pa na Zadržno centralo v Ljubljani. Oni, ki se vas tiče, oglasite se s predlogi. Tudi pri nas čas hitro beži. V naših razmerah bi se kaj takega po mojem mnenju najlaglje in najbolje udeležilo na zadržni podlagi.

Kmetijska trgovinska zveza. K gorenji notici naj mi bo dovoljeno prinesiti samo dva vzgleda zakaj bi bila pri nas silno potrebna taka kmetijsko trgovinska zveza, kakor so jo osnovali na Severnem Češkem napredni kmetovalci in so si s tem pomagali tudi v trgovini s kmetijskimi potrebščinami in kmetijskimi pridelki na noge. Zakaj bi se kmet od raznih drugih zvez in nepoklicancev

pustil odirati? Premislite tale primer. Ker primanjkuje krmske pese, se povsod priporoča saditi sladkorno peso kot nadomestilo za krmsko. To je vse prav. Ali oglejmo si nekoliko cene. 1 kg sladkorne pese stane pri današnji druginji iz prve roke 4 do 5 kron. Predno pride pri nas v promet je seveda že nekoliko dražja, toda, ako se cena podraži pri 1 kg kar za 10 kron, pa to že gotovo niso več pošteni in dovoljeni trgovski pribitki. In resnično prodajajo naše slovenske semenske trgovske firme 1 kg sladkorne pese po 14 kron. Slišite ali ni tako oderuštvo le nekoliko prehudo. Pri enem samem vagonu je kmet odrt za 100.000 K, reci za sto tisoč kron. Recimo, da se na leto proda na pr. na Kranjskem 10 vagonov te pese in pri tem je kmet odrt za cel milijon kron. Z ustanovitvijo „kmetijske trgovinske zveze“ bi vsako tako oderuštvo bilo enkrat za vselej odpravljeno, ker bi trgovci morali svoje cene ravnati po cenah te zveze, zveza sama pa kmetov, članov ne bi hotela niti ne mogla odirati, ker pri njej itak nima pomena, da bi blago neprimerno dražila, kajti čisti dobiček itak ni last neke privatne posamezne osebe, ampak je last kmetov udeležencev. Tako se torej oderuštvo samo od sebe onemogočuje. In sedaj še drugi slučaj. Nikjer in nikoli morda kmetje niso plačevali tako nezaslišanih cen kakor že pred vojno za kmetijske stroje. Vsi železnarji so bogateli pri tem, kmet pa si je moral dolgo preišljati predno se je odločil kaj kupiti oziroma predno je mogel kaj kupiti. Trgovci pa tudi niso vedeli kaj v naših razmerah pride na posamezne kraje in posamezna gospodarstva v poštev, zadovoljni so bili, da so prodali stroj, ki je veliko tehtal in da so mogli napraviti dober zaslužek. Zato ali stroj kmetu prav služi ali ne, se nakup istega kmetu izplača ali ne, je li zanj primeren, nili predrag itd. za to se niso brigali. Spričo tega je marsikateremu kmetu dragi stroj nerabljen zarjavel, vera v koristnost strojev je bila izpodkopana in tako je kmet ostal daleč zadaj za kmeti drugih krajev, kjer so te stvari bile urejene. Ostal je pri svojem starem, nedobičkanosnem, starokopitnem gospodarstvu in je propadal. Nobena bolezen, nobena kuga, nobena toča, nobena pozeba niso našega kmečkega gospodarstva tako zelo oškodovale kot ta neurejenost. In kako tudi ne? Pomislite samo, da so pred vojno stali pri nas gotovi motorji na bencin po 1600 K. Velika svetovno znana tovarna je dajala trgovcu po 200 do 300 K popusta, ako je tak motor prodal za 800 K, v dobri veri, da se res tako prodaja, medtem pa so se motorji ponujali po mnogo višjih cenah do 1600 K. Trgovec je potem takem zaslužil pri motorju, ki ga je dobil za 560 K kar celih 1040 K. Vse kar je prav! In ko bi si ti trgovci vsaj prizadevali poučiti se o raznih strojih, da bi vedeli kakšnega potrebuje naš kmet v gotovih razmerah in za velikost svojega gospodarstva. No, za to jim ni bilo, saj so storili dovolj, če so kmetu, temu zarobljenemu kmetu prodajali stroje drago in so bogateli, kake moralne odgovornosti se ni zavedal trgovec. Takih in podobnih primerov bi lahko navedel toliko, da bi jih moral obelodaniti v debelih knjigah, vendar to naj za enkrat opustim, ker upam, da bosta že samo dva vzgleda dovolj, da se kmetu odprejo oči in da misli na samopomoč, da si po svoji lastni trgovinski organizaciji preskrbi česar potrebuje in si to poskrbi potem „kmetijske trgovinske zveze“, ki prvič ne bo odirala in ki bo drugič morala vedeti kateri in kako velik, kako močan stroj je potreben za gotovo velikost posameznega posestva v posameznih gospodarskih razmerah. Kako je bil kmet vedno udarjen pri prodaji svojih pridelkov in izdelkov o tem raje danes ne

govorim. Sami naj si ogledajo dotične milijonarje. Kar je znal kupiti in prodati posamezen, dostikrat nepošten trgovec, to bo toliko bolj in toliko bolje ter sigurneje mogla močna „kmetijska trgovinska zveza“. Naj bi tudi kmetu bilo enkrat dano s prepričanjem za svoje stanovske razmere reči: Zora puca, bit če dana, zora vstaja, dan prihaja. Zora vstaja, vzdramite se!

Zračni promet po vojni v Avstriji. Po vojni bo treba ves naš poštni promet z ozirom na nova prometna sredstva preosnovati in spopolniti. Kot važno prometno sredstvo pride v poštev posebno aeroplan. Na Dunaju se posvetujeta trgovska in industrijska zbornica že dalje časa o tozadavnem vprašanju. Splošno so prišli strokovnjaki do naslednjih premis: Kot izključno zračno letalo pride v bodoče v poštev edinole aeroplan. Neugodni zračni toki se dajo ugotoviti potom električnih valovanj na kompasu letalskega krmarja, ravno tako bodo mogli uporabljati piloti tudi svetlobne in zvočne signale. Vozne cene bodo neprimerno manjše za osebni kakor tudi za tovorni promet, kakor pa so sedanje železniške. Zračni promet je prikladen posebno za pismeno pošto vsled velike hitrosti, ki znaša do 200 km na uro. Z Dunaja v Berlin bi priletel aeroplan v dveh urah. Z Dunaja v Carigrad v dvanajstih urah in z Dunaja v Trst v poldrugih urah. Vojska je izvežbala veliko število dobrih in izurjenih pilotov in inštruktorjev, ki bodo mogli izvrstno opravljati svojo službo po vojni. Zračni promet bodo oskrbovale privatne družbe, ker niti nemška in niti avstrijska država nista voljni ta promet monopolizirati. V Ameriki so ustanovili že 37 zračnih prog.

Sladkor za žito. Uradno se razglša: Urad za ljudsko prehrano izda prihodnje dni odredbo, vsled katere se bode dala podjetnikom kmetijskih obratov, katerim se bode odvzelo v lastno uporabo prepuščeno žito, pravica, da morejo dobiti za vsakih 100 kg oddanega žita po dve kili sladkorja, ne da bi bili v tem prikrajšani na porabno množino, katera jim pristojna po sladkornih kartah.

Dobave iz Ukrajine. Wolfov urad poroča: Kakor že znano, so centralne države v zadnjih dneh z ukrajinsko vlado sklenile pogodbe glede dobave žita, stročnih pridelkov, krme in raznih semen ter jajec in klavne živine. Za izvršitev transporta ustanovljene organizacije so že pričele delovati. Kakor se iz Kijeva brzojavno poroča, je bilo v zadnjih dneh meseca aprila na ukrajinskih postajah za centralne države oddanih približno dva milijona centov žita in krme. Zadnje dni je dospelo okoli 1200 vagonov raznih živil po tako zvanih suhi poti v centralne države. Prve dobave se z ozirom na težavno prehrano prepuste večinoma Avstriji, dočim gredo poznejše dobave v Nemčijo. Upati je, da bo dovoz iz Ukrajine že v kratkem času zadostil najnujnejši potrebi.

Nadomestilo za figovo cikorijo. Stopila sem v kuhinjo svoje tete. Kuhala je ravno kavo. Na mizi sem videla posušene jabolčne lupine. Teta vzame v roke škatljo, jo odpre in vzame iz nje zmlete jabolčne lupine in jih pridene h kavi namesto figove cikorije. Vzela je potem še drugo škatljo in mi je pokazala še drugo nadomestilo o za figovo cikorijo. Posušene hruške, „kloce“, je zrezala, jih posušila in zmela. Kava mi je dišala izvrstno.

„Vojni tobak“. Kakor naznanja tobačna uprava trafikantom, bodo dajali od sedaj naprej mesto tobaka za pipe „vojni tobak“. S tem so hoče tobačna režija zavarovati pred natolcevanjem, kaznivega „varanja v trgovini z blagom“, s tem, da ne bo prodajala od sedaj naprej več zmesi bukovoga listja kot pravi tobak. Kakor upamo ne bo nova „vojna zmes“ slabša kot je bila.

Ribarstvo v alpskih deželah v prid aprovizaciji. Urad za ljudsko prehrano namerava napraviti akcijo, ki bo skrbela za intenzivnejši ribolov v alpskih deželah v prid aprovizaciji. V tem smislu je poročal v odborovi seji avstrijske družbe za ribarstvo ravnatelj Freudelsperger in poudarjal, da smo dosedaj premalo gledali na pomen ribarstva v alpskih jezerih. Zato je zadnji čas, da se potrebno ukrene ter prične z ribolovom v teh deželah in tako zviša v bodoče dobava mesa. Potrebno pa je, da bo imela akcija tudi ugoden uspeh, da odpusti vojno ministrstvo ljudi, ki se razumejo na ribarstvo iz vojaškega službovanja, se nabavi potrebni material za ribolov in se ribarstvo pravilno organizira.

Jajca po dve kroni so o velikinoči prodajali v Trstu. Neka prodajalka je bila radi tega obsojena na 1000 K globe.

Zmrznjeno ribje meso si hoče oskrbeti francoska vlada za velika mesta, da ublaži pomanjkanje živil. V ta namen bodo organizirali morski ribolov v Novi Findlandiji in v Maroku. Zmrzle ribe se bodo pošiljale v hladilnice, ki jih grade po vseh večjih mestih.

Nasoljenih kož so Angleži nakupili v Argentini in jih tudi že zvozili na Angleško. V Indiji so zaplenjene vse surove kože. Določene so cene, a trgovina s kožami je sicer prosta. V Avstraliji so pripravljene velike množine kož za vkrcanje. Od leta 1914 je poskočila cena za tujezemске kože za 60 do 80%, za domače 45 do 50%. Izvoz kož iz Angleške je prepovedan.

Brzovlaki brez prvega razreda. Da se promet na železnicah po enostavi, namerava uvesti nemška železniška uprava pri vlakih le dva razreda. Brzovlaki bodo imeli le drugi in tretji, oziroma le prvi in drugi razred, poštni vlaki pa le drugi in tretji razred. Deloma pride ta uvedba v veljavo že v poletnem voznem redu.

ABC kmetske in kmetijske izobrazbe je začela izdajati c. kr. kranjska kmetijska družba. O kmetijstvu mora dandanes vsakdo marsikaj vedeti. Tudi izobraženci nimajo o kmetijstvu prav nobenega pojma. Vseh mogočih reči se uče po šolah, a tista veda, ki je najvažnejša na svetu, in od katere je odvisen blagor človeštva bolj kakor od katerekoli druge, je čisto zaníčevana in neznaná. Zato hoče kmetijska družba pojasnovati na najpreprostejši način osnovne pojme kmetijske vede, in zato je začela izdajati ABC. Ime že pove namen, v prvem članku pa pravi uredništvo: „Umno kmetijstvo ni nikaka posebna znanost sama zase, ampak zelo težka obrt, ki sloni na pravilni praktični uporabi raznih prirodnih in drugih znanosti; kmetovalec, ki se v teh znanostih dovolj spozna in je poleg tega še izredno nadarjen, ta lahko postane celo umetnik v kmetijstvu. Pravo kmetijstvo je torej umetnost, ki jo znajo le izvoljenci. Narediti naše kmete vsaj umne kmetovalce, ali posebno nadarjene za kmetijske umetnike, je že od nekdanj naloge c. in kr. kmetijske družbe kranjske. Z listom „ABCjem“, ki ga pričnemo prilagati družbenemu uradnemu glasilu „Kmetovalcu“, nameravamo in poskusimo prav po domače razlagati tiste znanosti, ki so podlaga umnemu ali celo umetniškemu kmetovanju. Kmet na deželi pa ni le samo kmetovalec, on je obenem tudi državlján, občan, sosed, trgovec itd., zato so njegove različne dolžnosti v pogledih na te njegove stanovske različnosti manj ali več v najožjem stiku z njegovim kmetijskim obratom, zaradi tega nameravamo v „ABCju“ tudi razpravljati o postavah, o trgovini in sploh o vsem, kar mora dandanes vedeti vsak pameten in izobražen kmet, če naj gmotno uspeva in naj ni igrača v rokah premetencev. Ne le gmotno dobro podprti kmetijski stan je nada naše

vsled svetovne vojne težko oškodovane države, kateri bo največ pomagal kmetovalec celiti globoke rane, ki jih je zasekala strašna svetovna vojna. Tej nalogi bo pa kmetijski stan le tedaj kos, če bo tudi telesno zdrav, zato ne bomo zanemarjali onih nauk, ki so podlaga ljudskemu zdravstvu. Kratko rečeno: Učiti nameravamo osnovne pojme vseh onih številnih znanosti, ki jih potrebuje kmet kot človek, kot umni kmetovalec in kot dober državlján.“ — Tudi občinstvo lahko pripomore s tem, da opozori na stvari, v katerih je treba poljudnega pojasnila.

Rumunska pšenica stoji jako dobro. Konec marca je zapadel sneg, ki se je odsej počasi talil pri hladnem solčnem vremenu. Zemlja je dobila vsled tega potrebno mokroto, kar je treba, ker je bila zima presuha.

Milo iz kostanja. Tudi na Francoskem je zmanjkalo mila. Poročajo, da si pomagajo z milom iz kostanja, pravzaprav z milnim praškom, ki se ga pridela iz kostanja. Kostanj se zreže v kolikor mogoče fine koščke, ko se odstrani luščina, ki se posuše na solncu. Nato se te plošče stolčejo v prašek, ki pomešan z vodo nadomestuje milo. Kdor hoče imeti nadomestek za milo poceni, pa naj poskusi.

Tobačne karte uvedejo nekako čez 8 tednov. Po tozadavni odredbi finančnega ministerstva se bodo morali stalni odjemalci vpisati v posebne liste ter bodo dobili na teden po 6 smotk, 16 cigaret, 1/2 paketa cigaretnega tobaka ali 1 paket tobaka za pipo. Slučajni odjemalci bodo dobili seveda še mnogo manj.

Prof. Sedlmayrjev način žitnega gospodarstva v Albaniji uresničen. V zadnjem času je bilo izdelanih več načrtov, kako naj država postopa, da od kmetijstva dobi dovolj žit in drugih pridelkov za preskrbo nepridelovalcev, po katerih načrtih naj bi ne bile glavni namen samo rekvizicije ampak tudi vladno pospeševanje večjega, obsežnejšega pridelovanja. Ta načrt, dovoljuje prost promet s kmetijskimi pridelki kadar so kmetovalci oddali zahtevane množine. Tajiti se ne more da je preskrba nepridelovalcev od leta do leta nepovoljnija, da so kmetijski pridelki od leta do leta manjši in, da se veliko teh pridelkov prodaja po raznih oderuhih na skrivnem po nesramnih cenah. To so navadno prekupci, ki imajo dovolj takih stvari, katere kmet silno potrebuje. To zamenjavajo s kmeti in pridejo navadno zelo poceni do kmetovih pridelkov, katere potem prodajajo najubožnejšemu in najbolj sestradanemu prebivalstvu po mestih po naravnost blaznih cenah. Oddajajo seveda le v manjših množinah. Tako so n. pr. prodajali na Primorsko pšenico 1 kilogram po 12 do 16 K. Zabavljanje radi oderuštva pa ne zadevuje teh prekupcev, ampak ga znajo ti vedno prevaliti na kmeta. Prof. Sedlmayrjev način vsaj kolikor toliko izključuje tako neslano in prstaško nesramno prekupčevanje. Njegov sistem so z malimi izpremembami poskusili v Albaniji, v kateri je žita že od nekdanj zelo primanjkovalo in so morale med vojno naše vojaške oblasti z živežem podpirati ondotno prebivalstvo. V letu 1917 so v Albaniji vsako rekvizicijo popolnoma opustili, da bi s tem ljudstvu navdušili za obsežnejšo produkcijo. Na mesto rekvizicij je bila odrejena enkratna oddaja in sicer na ta način, da so davke v običajni meri (tretjino, polovico, deloma še več) predpisali v blagu. Te množine je uprava začasno deloma pustila pri pridelovalcih, v večji meri pa jih je spravila v posebno skladišča. Iz teh zalog je bilo mogoče revnejše ljudstvo in uradništvo z živežem sorazmerno precej ceno preskrbeti z živežem, popolnoma revne pa se je preskrbelo brezplačno. Kakor hitro je bila v občini oddana

množina predpisanega žita, je bil nadaljni promet in kupčija s tem blagom popolnoma prosta. Na ta način so si mogli potem premožni sloji vsega dovolj preskrbeti. Medtem, ko je bilo pri prejšnjih maksimalnih cenah silno težko tudi za drag denar takorekoč le tihotapskim potom nabaviti si živil, je bilo potem, ko je bil dovoljen prost promet takoj po vseh trgovinah dovolj mlevskih izdelkov na prodaj, cene pa so bile vsekakor nižje kot so jih plačevali v prejšnjem letu za pod roko nakupljeno blago. Moka seveda zaradi tega načina ni bila zastoj, toda brezupni boj in pehanje za živili je ponehal, ker so bili reveži od oblasti ceno preskrbljeni, imoviti sloji pa so si mogli nekoliko dražje nabaviti vsega v prostem prometu, ter je s tem ponehalo tudi tihotapstvo, kakor tudi pridelovalcu odslej ni bilo več treba skrivati svojih zalog pred očmi oblasti. Predvsem pa je treba ceniti uspeh kakoršnega je to napravilo glede na pridelovanje. Zaradi boljših izkupičkov se je pridelovanje v naslednji kampanji skoraj neverjetno močno povečalo. Seveda so se pri tem načinu pokazale deloma tudi slabe strani. Pri cenitvi oddaje so se dogodile seveda marsikateri nereditosti, ker se ni prepisovalo kontingentov tako, kot Sedlmayr svetuje. Vendar pa se je v splošno pokazal tak način zbiranja živil gotovo mnogo zanesljivejši in gotovejši, kakor pa so naši sedanji, stari načini. Kruh se je naenkrat pojavil tudi v prosti trgovini in ž njim vsopredno tudi druga živila, katerih prej sploh ni bilo mogoče dobiti. — Ravnokar izvem, da je 16. aprila o svojem sistemu predaval prof. Sedlmayr v kolegijalnem zboru nižjeavstrijskega deželne kulture sveta, kateri je sklenil izdelati vlogo na kmetijsko ministerstvo, naj bi se ta sistem ako že ne za letino 1918 pa vsaj za letino 1919 tudi pri nas pri zahtevanju pridelkov praktično uvedel. Morda bi bil omenjeni način za kmeta še najbolj pravičen.

Vino v Dalmaciji. Otoki Brač, Hvar in Vis, ki so dali v mirnem času 300.000 hekto vina, ga sedaj ne morejo dati niti 50.000.

Pri nadrobni prodaji konjskega mesa se za en kilogram ne smejo preseči nastopne najvišje cene: I. ledveno meso, jetra, mast 4 K — h, II. mišično meso (izvzemši ledveno meso) brez kosti 3 K 20 h, III. srce in drobje, glava in drugo manjvredno meso (izvzemši jetra) 1 K 40 h, IV. kosti — K 40 h.

Dve papirnici je kupila vlada, kakor poročajo graški listi, in sicer v Halleinu in v Beljaku. Prej sta bili last nekega angleškega podjetja, jeseni 1917 pa prodani nekemu norveškemu konzorciju.

Katoliški tiskovni sklad,

III.

(Imena darovalcev prijavljamo odslej le, če to izrecno žele.)

Jožef S. v D. 25 K, J. L. v D. 15 K, Ana S. v D. 5 K, Ivan Ž. v D. 7 K, Anton Br. v D. 2 K, Ivana F. v D. 5 K, Štefan K. v D. 2 K, Ivan J. v D. 50 K, Janez K. v D. 16 K, Peter F. v D. 100 K, Katarina B. v L. 50 K, I. K. v L. 2500 K, Mihael N. v G. 600 K, Anton G. v C. 70 K, J. N. v L. 3000 K, Neimenovan Dragatuš 30 K, Martin Nemančič, župnik, Brusnice 100 K, neimenovan iz P. 100 K, neimenovan iz P. 30 K, I. L. Ž. 100 K, neimenovan duhovnik 100 K, neimenovan 20 K, č. g. Kazimir Kosobud 30 K, Ivan Smlejc, Šmarna gora, 50 K, Ivan Burja, Boh. Bela 10 K, neimenovan po prof. Kolencu 100 K.

Skupaj . . . K 7117—

Izkaz I. 7650—

Izkaz II. 1310—

Skupna svota vseh treh izkazov K 15977—

Razširjajte „Resnico“!

Jugoslovanski minister dr. Žolger je odstopil. Vrgla ga je vrtoglava „politika“ Jugoslovanskega kluba. Dr. Korošec vsak dan več doseže.

Rojstni dan cesarice Cite v Ljubljani.

Ob godu nemškega cesarja so plapolale z ljubljanske kazine zastave, ob godu in rojstnem dnevu avstrijske cesarice Cite pa kazina ni razobesila niti ene zastave. Takega avstrijskega patrijotizma ne razumemo. Ljudje, ki tako netaktno postopajo pač niso poklicani dajati Slovincem patrijotične nauke. Po Ljubljani je bilo ob včerajšnjem dnevu ljubljene cesarice Cite izredno mnogo zastav, tudi nekaj poštenih Slovencev je izobesilo zastave. Dobro mater svoji rodbini, dobro mater vseh enakopravnih avstrijskih narodov naj Bog živi!

Kaj je bilo novega pretekli teden?

Župnik v Šturijah častiti gospod Mihael Kmet je imenovan za duhovnega svetnika goriške nadškofije v Gorici. — Novo mašo poje dne 12. maja trebenjski rojak Jožef Škoda. — V Gorici so se s 1. majem otvorile ljudske šole. Šoloobveznih otrok je sedaj v Gorici 300. — Za ravnatelja na realki v Idriji je imenovan profesor Baltazar Baebler. — Tajnik banke „Slavije“ v Ljubljani Josip Kuhar je šel v pokoj, na njegovo mesto dr. Ivan Bole. — Na berlinskem šahovskem turnirju je zmagal Slovenec dr. Vidmar. — Prvi roj na Dolenjskem je imel 29. aprila v Pijavicah posestnik Jožef Jerman. — Poročil se je narednik 17. p. p. France Mitteregger z gđč. Francico Robičevo iz Rihemberga na Goriškem. — Goriški deželni odbor se je vrnil v Gorico. — Padel je blizu Asiago 21 letni Anton Rajar iz Želinje vasi pri Novem mestu. — Strela je udarila dne 29. aprila v električni tok v Prečni. Novo mesto bo zato nekaj časa brez električne razsvetljave. — Z viteškim križem Fran Josipovega reda za vojno dekoracijo je odlikovan stotnik-avditor Valentin Levičnik 27. črn. kad., drugič z vojaškim zaslužnim križem tretjega razreda za vojno dekoracijo in meči stotnik Viktor Bunc 7. lov. bat., nadporočnik Josip Hočevar 7. p., prvič je dobil tako odlikovanje poročnik Fran Hrastnik art. p. 106. Z nova je bilo izrečeno cesarsko pohvalno priznanje s podelitvijo mečev nadporočniku Teodorju Vrhovcu 27. p. — Vsled posebnih zaslug za vojaško zdravstvo je odlikovan dr. Alfred Šerko, nadzdravnik v Gradcu, s častnim znakom Rdečega križa drugega razreda. — Tretjič odlikovan na italijanskem bojišču je četovodja 17. pp. Golob Rudolf, dodeljen 3. p. t. ces. lov., to pot s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda. — Z železnim križcem s króno na traku hrabrostne svetinje je bil odlikovan črnovojniški narednik Anton Mehle v Žužemberku, ki je bil nedavno imenovan tudi pri sodišču za sodnega oficijala. — Suplentinja Alojzija Vidmar je imenovana za provizorično učiteljico v Radečah, Stanislava Mešek je nameščena za suplentinjco v Litiji, Katarina Košiča za suplentinjco v Nevijah, Antonija Batič za suplentinjco v Vel. Laščah in Marija Rupar za suplentinjco na Viču pri Ljubljani. — Nadzornik v ženski kaznilnici v Begunjah Rudolf Sertič je imenovan za kaznilniškega upravitelja, kontrolor jetnišnice v Ljubljani Ant. Sraka pa za upravitelja jetnišnice. — Šolsko leto končajo letos na Hrvaškem 30. junija. — Stotnik Fran Hočevar inf. polka 53 je odlikovan drugič z vojaškim zaslužnim križem 3. razreda z vojno dekoracijo in meči. Rez. nadpor. Ivan Bavdeku 27. p. je sporočeno drugič najvišje pohvalno priznanje ob istočasni podelitvi mečev. Z zlato hrabrostno svetinjo je odlikovan pešec Iv. Per, s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda pešec Fran Simončič, s srebrno hrabrostno svetinjo pešec Alojzij Meke, vsi trije 17. pp. — Davčni oficial E. Kramaršič je odlikovan z zlatim zaslužnim križem na traku hrabrostne svetinje. — Okrajni komisar Anton Mencinger v Litiji je premeščen k dež. vladi v Ljubljani, okrajni komisar Ludovik Pinkava je premeščen iz Ljubljane v Litijo. — S srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda so odlikovani narednik Štefan Kosem, deseterik Stanko Strniša in poddeseterik Ivan Dimič vsi 17. pp.

Iz Črnomlja poročajo: Dne 1. maja popoldne okrog druge ure je padala toča po vinogradih in sicer na Griču in Maverlenu, v Doblčki gori. Baje ni napravila mnogo škode. — En teden prej je padala tudi v Rodinah, kjer je, toda le na enem kraju, naredila občutno škodo. — Kmetica Ivana Vukič, se je peljala iz kloštra Ivančica domov. S seboj je imela vrečo pšenice 70 kg. V vlaklu so planili na njo nekateri moški, in jej hoteli vzeti vrečo. Žena je krčevito držala vrečo in ko je v boju za pšenico prišla do izhoda, je padla pod vlak, ki jej je odrezal desno nogo v gležnju. Spravili so jo na to v zagrebško bolnišnico. — Franc Pretnar, 16 let star, delavec

na Jesenicah, je bil obtožen, da je v družbi nekega vojaškega begunca v zakristiji cerkve pri sv. Križu vzel nekaj sveč in dve neblagoslovljeni hostiji. Obsojen je bil na 7 mesecev težke ječe. — Drzen vlom se je izvršil v Gradcu v trgovino z obleko „Habsburgerhof“ in sicer za časa, ko je bila trgovina zaprta. Tat je pobral, kar je dobil denarja v blagajni, iz prvega nadstropja pa je vzel nekaj sukna. — 32 letna Franciška Kos iz Ponovičev je dne 31. januarja t. l. ukradla nekemu vojaku 100 K. Ukradla je tudi v Rožni dolini Francu Staniču nekaj dragocenosti in nekaj petroleja. Obsojena je na 2 leti težke ječe, potem jo oddajo v prisilno delavnico. — Razprava proti dr. Fohnu v Gradcu, ki je bil tekom časa ukradel razne starine iz celjskega muzeja, se je končala z obsodbo Fohna in njegove soobtožene neveste. Fohn je obsojen radi tatvine na 10 mesecev težke ječe, nevesta na 14 dni radi krivega pričevanja. — V četrtek zjutraj je zgorel pri Gradcu veliki parni mlin v Andritzu. Zgorel je poldrugi vagon žita. — Na postaji Karkasi na Ogrskem so opazili ponoči, da iz enega voza železniškega vlaka, ki je vozil petrolej, teče petrolej. Ko so dotični voz odklopili, je prispel na postajo dunajski osebni vlak. Vsled iskre iz lokomotive se je vnel petrolej in mahoma je bilo osem vozov s petrolejem v ognju. 13 vozov osebnega vlaka je bilo ogroženih, tri osebe so zgorele, 16 je težko ranjenih. Izmed živine je bilo mogoče rešiti samo par komadov. 30 konj in 30 volov je zgorelo, 14 vozov je popolnoma uničenih. — Požar je napravil škode Ivanu Hribarju v Unanjarjih, občina Trebeljevo 24.000 K, njegovemu sosedu Josipu Maroltu pa 12.000 K. — Neznat tat se je hotel pri posestnici Mariji Podgorškovi v Skaručni dobro preskrbeti z živili. Zato ji je odnesel 35 kg masti, 15 kg pšenične moke in še drugih raznih stvari. Iz Dolenčeve žage v Podnartu je izginil 12 in pol metra dolg transmisijski jermen, vreden 1000 K. — Posestnik I. Kuder v Kotredežu je popravil pod na svojem gospodarskem posloplju in pri tem padel skozi odprtino v hlev ter se tako nevarno poškodoval, da je dva dni potem umrl. — Bahovčeva tvornica za pohištvo iz upognenega lesa na Duplici pri Kamniku preide menda v druge roke. Tvornico kupujejo Nemci. — Poročili so se: Viktor Engelsberger hišni posestnik v Trziču z gospodično Ivanka Magušar, trgovsko uslužbenko, v Logatcu nadporočnik dr. Andrej Gosak z gospodično Mihevcovo iz Dolnj. Logatca, v Šmihelu Vladimir Požar, nadučitelj v Nadanjem Selu z gospodično Marijo Hlebčevco, posestnico. — Posestnici Agati Bonisegna v Dolskem je ogenj napravil 4000 K škode.

Umrl so: v Ločah na Štajerskem župnik Franc Kosel, v Idriji rudar Ivan Medvedič, v Zagrebu Franjo Gomilšek, v Tolminu cestni mojster Anton Černigoj, v Brezovici v Istri Fr. Vatovec, trgovec in posestnik, v Selcah pri Škofji Loki trgovec in posestnik France Tavčar, v Mostah posestnika Marjeta Černe, na italijanskem bojišču posestnik in organist Janez Gočar: v Ljubljani: postajni mojster drž. železnice Ivan Poljak, Ana Aljančič, soproga c. kr. vpokojenega brzojavnega mojstra, soproga sodnega sluga Ana Nemeč, Julijana Rozman, sprevodnikova vdova, J. Kredar, gojenka liceja, Ivan Dobrin v Trziču, ga. Terezija Veher, Uršula Jankovič, gostilničarka, Jera Mejač, posestnica, v Stožicah pri Ljubljani gospa Pečnik, v Lokavcu pri Ajdovščini posestnik in trg. Fran Rebek, v Krškem Mar. Vodopivec roj. Zehner, v Ajdovščini A. Pečenko, lastnik kavarne Central v Gorici, na Javorniku bivši trgovec Alojzij Rizzoli, v Senadolah pri Senožečah A. Hreščak, v Begunjah gđna. Fani Debevc, poštarica v Kostanjevici, v Parizu pisatelj Georges Ahmet, star 40 let, v Ljubljani prefekt gluhonemnice Ivan Hrast, nadučitelj v pokojju, trg. in posestniku J. Dereani hčerka Cita.

Za cesarja in domovino!

Šolska mladina in zahvalni dar dežele Kranjske za rešitev cesarja. Posnemajte! Šolsko vodstvo v Št. Lambertu je napravilo med učenci zbirko za zahvalni dar dežele Kranjske za rešitev cesarja in kot pozdrav ob rojstvu najmlajšega Habsburžana. Zbralo je tako za Vojaški dom v Ljubljani K 1966. Otroci so navdušeni sledili domoljubnemu govoru ter se na uprav ginljiv način odzvali s svojimi malimi pripevki. Prepričani smo, da bo vladar te akcije med našo mladino kar najbolj vesel. Zato vsa šolska vodstva organizirajte prispevke mladine!

1000 K je darovala „Kranjska deželna vinarska zadruga“ za Vojaški dom v Ljubljani.

Hranilnice in posojilnice za zahvalni dar dežele Kranjske za rešitev cesarja. „Vojaškemu domu“ v Ljubljani prihajajo vsak dan tudi darovi naših hranilnic in posojilnic, kar priča, da se tudi one hočejo

odlikovati pri vedomoljubni akciji. Odbor za „Vojaški dom“ v Ljubljani je nadalje prejel naslednje darove: Posojilnica v Dobropoljih 200 kron. Hranilnica in posojilnica v Skofji Loki 100 K. Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico 50 K. Hranilnica in posojilnica v Sostrem 10 K. Hranilnica Dol pri Ljubljani 10 K. Hranilnica in posojilnica v Ambrusu 10 K. Hranilnica in posojilnica Šturije 20 K. Hranilnica in posojilnica v Zireh 20 K. Hranilnica in posojilnica v Suhorju 20 K. Hranilnica in posojilnica v Bohinjski Srednji vasi 20 K. Hranilnica in posojilnica v Šmartnem pri Litiji 70 K. Hranilnica in posojilnica v Šmarjeti 50 K. Posojilnica in hranilnica Sv. Križ pri Litiji 40 K. Hranilnica in posojilnica v Dragatušu 10 K. Hranilnica in posojilnica v Radovici pri Metliki 20 K. Ljudska hranilnica in posojilnica na Vačah 20 K. — Preporučani, da bodo s kolikor mogoče velikim darom sledila vsa naša gospodarska društva, in tako pokazala svojo udanost cesarju, svojo ljubezen našim junakom. — Odbor za „Vojaški dom“ v Ljubljani.

Cč. župni uradi za zahvalni dar dežele Kranjske za rešitev cesarja. Lepo število cč. župnih uradov je že poslalo prispevke za „Vojaški dom“ v Ljubljani. Hvala jim iskrena za trud v imenu naših hrabrih vojakov in v imenu patrijotične misli, ki vodi to akcijo. Doslej so poslali zbirke naslednji župni uradi: Tomišelj K 80.—, Ljubno p. Podnart K 80.—, Dolenja vas pri Ribnici K 72.—, Lučne nad Škofjo Loko p. Gorenja vas K 71.86, Pužganje p. Litija K 70.—, Radeče p. Bela peč Gorenjsko K 70.—, Lozice p. St. Vid pri Vipavi K 65.—, Kranj K 58.80, Javor pod Ljubljano p. Sp. Hrušica K 55.53, Zabnica pri Šk. Loki K 53.90, Leše K 51.62, Mengeš K 50.—, Zasip-Bled K 50.—, Zlato polje K 50.—, Kamna gorica K 50.—, Dragatuš K 50.—, Kokra na Kranjskem K 50.—, Vič pri Ljubljani K 45.—, Želimiže K 44.20, Selo pri Kamniku K 44.26, Hrastje K 43.90, Bukovščica p. Selca Kranjsko K 40.—, Kranj K 39.—, Hotederšica K 32.23, Svibno pošta Radeče K 26.—, Janče p. Litija K 25.—, Dole pri Litiji K 25.—, Sv. Planina pošta Trbovlje K 24.28, Sv. Jakob ob Savi K 22.50, Škocijan pri Mokronogu K 21.27, Bled K 20.50, Dražgoše K 20.—, Sv. Gothard p. Trojana K 20.—, Vranja peč pošta Kamnik K 20.—, Podbrezje Gorenjsko K 15.—, Bukovščica p. Selca K 13.—, Naklo K 10.—, Dol pri Ljubljani K 10.—, Podgrad K 10.—, Planina pri Crnomlju K 7.06, Ovsiške pošta Podnart K 5.33, Cerklje Gorenjsko K 454.30, St. Vid pri Zatični K 386.—, Čemšenik pošta Medija-Izlake K 300.—, Sora K 290.42, Ambrus K 276.—, Brezovica K 269.—, Bohinjska Bela Gorenjsko K 231.40, Suhor pri Metliki K 221.50, Sv. Jurij pri Kranju

K 200.—, Stranje pri Kamniku K 175.70, St. Peter pri Nov. mestu K 170.—, Dobropolje K 167.—, Sostro p. Ljubljani K 150.—, Radovica p. Metlika K 144.70, Sv. Križ pri Litiji K 141.—, Zaplani K 134.92, Tržič na Gorenjskem K 130.—, Šmartno pri Litiji K 128.—, Svibno p. Radeče K 123.—, Rakitna K 122.15, Besnica p. Kranju K 120.—, Brusnice K 120.—, Smlednik K 115.—, Sv.

Gora nad Litijo p. Vače K 100.—, Zalilog p. Železniki K 100.—, Moravče K 100.—, Krka K 100.—, Duplje pri Tržiču K 100.—, Kropa K 90.—. — Imena nabiralcev in nabiralk se objavijo v posebni izdaji, ko bo zbirka popolna. **Nujno prosimo ostale cč. župne urade**, da se na kolikor mogoče odličen način v prihodnjih dneh pridružijo manifestaciji!

Kdor želi prejemati novi dnevnik

„Novice“

ki prične v kratkem izhajati v Ljubljani, naj nam to **takoj javi po dopisnici**. Prosimo tudi za naslove onih, katerim naj prvo številko pošljamo na **ogled**.

Naročnina za celo leto bo 40 K, za pol leta 20 K.

Ker ne razpolagamo z denarjem, bomo novi dnevnik pošiljali samo tistim, ki ga naroče.

Zadružna tiskarna v Ljubljani.

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v pupilarnovarnih 4½% zastavnih listih in 4½% komunalnih zadolžnicah Kranjske deželne banke. Letne obresti čistih 4½% brez odbitka kakršnegakoli davka.

Daje **hipotekarna** in **komunalna** posojila. Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun pod najugodnejšimi pogoji.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica št. 1.

izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje

financira vojaške dobave in aprovizacijske kupčije. — Daje predujme na blago. — Eskomp-tira menice, fakture in terjatve. — Pospešuje trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz. — Vloge na knjižice obrestuje po 4%. — Vloge na tekoči račun po dogovoru.